

فلج مغزی

فلج مغزی گروهی از اختلالات است که بر روی حرکت و قدرت ماهیچه ای و موقعیت تاثیر می گذارد. و به دنبال آسیب در بلوغ و رشد مغز، اکثرا پیش از تولد اتفاق می افتد. علائم و نشانه ها در دوران نوزادی یا پیش دبستانی ظاهر می شوند. به طور کلی، فلج مغزی باعث اختلال در حرکت همراه با رفلاکس های زیاد، شل شدن یا اسپاسم اندام ها و تنه، حالت غیر معمول، حرکات غیر ارادی، راه رفتن ناپایدار یا ترکیبی از آنها می شود.

افراد مبتلا به فلج مغزی می توانند در بلع مشکل داشته باشند. و معمولاً دچار عدم تعادل در عضلات چشمی هستند که در آن چشم ها روی یک جسم متمرکز نمی شوند. آنها همچنین ممکن است به دلیل سفت شدن ماهیچه ها، دامنه حرکت در مفاصل مختلف بدن کاهش یا بد.

علت فلج مغزی و تأثیر آن بر عملکرد بدن بسیار متفاوت است. برخی از افراد مبتلا به فلج مغزی می توانند راه بروند. اما برخی به کمک نیاز دارند. برخی از افراد دارای معلولیت ذهنی هستند. اما برخی دیگر این گونه نیستند. صرع، کوری یا ناشنوایی نیز ممکن است وجود داشته باشد. فلج مغزی یک اختلال مادام العمر است. هیچ درمانی وجود ندارد. اما درمان می تواند به بهبود عملکرد کمک کند.

علائم

علائم و نشانه های فلج مغزی در افراد مختلف بسیار متفاوت است. فلج مغزی می تواند کل بدن را درگیر کند. یا ممکن است در ابتدا به یک

یا دو اندام یا یک طرف بدن محدود شود. به طور کلی ، علائم و نشانه ها شامل مشکلات حرکتی و هماهنگی ، گفتار و غذا خوردن ، رشد و سایر مشکلات است.

حرکت و هماهنگی

- ماهیچه های سفت و رفلکس های زیاد (اسپاسم). شایع ترین اختلال حرکتی است.
- تغییرات در ماهیچه ها. مانند اینکه بیش از حد سفت یا فلایبی باشد.
- ماهیچه های سفت با رفلکس های معمولی (سفتی).
- عدم تعادل و هماهنگی عضلات (آتاکسی).
- رعشه. یا حرکات غیر ارادی تکان دهنده.
- حرکات آهسته و چرخشی.
- کار با یک طرف بدن. مانند دستیابی به یک دست. یا کشیدن پا هنگام خزیدن.
- مشکل در راه رفتن. مانند راه رفتن روی انگشتان پا. راه رفتن خمیده. راه رفتن قیچی. مانند با زانو زدن. راه رفتن وسیع یا راه رفتن نامتقارن.
- مشکل در مهارت های حرکتی. مانند بستن لباس. یا برداشتن ظروف.

گفتار و غذا خوردن

- تاخیر و سختی در صحبت کردن.
- مشکل در مکیدن ، جویدن یا غذا خوردن.
- آبریزش زیاد یا مشکلات در بلع.

رشد و توسعه

- تاخیر در دستیابی به مهارت های حرکتی. مانند نشستن یا خزیدن.
- مشکلات یادگیری.
- ناتوانی های ذهنی.
- تاخیر در رشد.

سایر مشکلات

آسیب به مغز می تواند باعث برخی مشکلات نورولوژیکی شود
مثل:

- تشنج (صرع).
 - مشکل شنوایی.
 - مشکلات بینایی، و حرکات غیرطبیعی چشم.
 - احساس لمس، یا درد غیرطبیعی.
 - مشکلات مثانه و روده، از جمله یبوست و بی اختیاری ادرار.
 - مشکلات روانی، مانند اختلالات عاطفی و رفتاری.
- مشکلات مغزی که باعث فلج مغزی می شود در طول زمان تغییری نمی کند. بنابراین علائم معمولاً با افزایش سن بدتر نمی شوند. با این حال ، با بزرگ شدن کودک ، برخی علائم ممکن است کم و بیش آشکار شود. و کوتاه شدن ماهیچه ها و سفتی عضلات در صورت عدم درمان می تواند بدتر شود.

چه زمانی به پزشک مراجعه کنیم؟

بسیار مهم است که به سرعت اختلالات حرکتی یا تاخیر در رشد فرزند تشخیص داده شود. در صورت نگرانی در مورد مواردی از قبیل از دست دادن آگاهی از محیط اطراف یا حرکات غیر عادی بدن یا ماهیچه ها ، مشکلات بلع ، عدم تعادل عضلات چشم یا سایر مسائل رشدی به پزشک مراجعه کنید.

علت

فلج مغزی ناشی از رشد غیر طبیعی مغز یا آسیب به مغز است. معمولاً قبل از تولد کودک اتفاق می افتد. اما ممکن است در بدو تولد یا اوایل نوزادی رخ دهد. در بسیاری از موارد ، علت آن مشخص نیست.

عوامل زیادی می توانند منجر به مشکلات رشد مغز شوند. برخی عبارتند از:

- جهش های ژنی که منجر به اختلالات ژنتیکی یا تفاوت در رشد مغز می شود.
- عفونت های مادر که بر جنین در حال رشد تأثیر می گذارد.
- سکتة جنینی ، اختلال در خون رسانی به مغز در حال توسعه.
- خونریزی مغز در رحم یا به عنوان یک نوزاد تازه متولد شده.
- عفونت های نوزادان که باعث التهاب در داخل یا اطراف مغز می شوند.
- آسیب دیدگی سر به نوزاد ، مانند تصادف با وسیله نقلیه ، زمین خوردن یا آزار جسمی.
- کمبود اکسیژن به مغز در ارتباط با زایمان یا زایمان دشوار ، اگرچه خفگی ناشی از تولد بسیار کمتر از آن چیزی که در

گذشته تصور می شد ، رخ می دهد.

فاکتورهای خطر

عوامل متعددی با افزایش خطر فلج مغزی مرتبط هستند:

سلامت مادری

برخی عفونت ها یا قرار گرفتن در معرض سموم در دوران بارداری می تواند خطر فلج مغزی را برای نوزاد به میزان قابل توجهی افزایش دهد. التهاب ناشی از عفونت یا تب می تواند به مغز در حال رشد نوزاد متولد نشده آسیب برساند.

- سیتومگالوویروس: این ویروس شایع علائم مشابه آنفولانزا را ایجاد می کند. و اگر مادر اولین عفونت فعال خود را در دوران بارداری داشته باشد ، می تواند منجر به نقص های مادرزادی شود.
- روبلا(سرخچه): با یک واکسن می توان از این عفونت ویروسی جلوگیری کرد.
- هرپس ویروس: این عفونت می تواند در دوران بارداری از مادر به فرزند منتقل شود. و بر رحم و جفت تأثیر می گذارد.
- سفلیس: این یک عفونت باکتریایی مقاربتی است.
- توکسوپلاسموز: این عفونت ناشی از انگلی است که در غذای آلوده ، خاک و مدفوع گربه های آلوده یافت می شود.
- عفونت ویروس زیکا: این عفونت از طریق نیش پشه منتقل می شود. و می تواند بر رشد مغز جنین تأثیر بگذارد.
- عفونت های داخل رحمی: شامل عفونت های جفت یا غشای جنین می شود.
- قرار گرفتن در معرض سموم: یک مثال قرار گرفتن در معرض متیل جیوه است.
- سایر شرایط: سایر شرایطی که بر مادر تأثیر می گذارد و می تواند خطر فلج مغزی را کمی افزایش دهد. شامل مشکلات تیروئید ، پره اکلامپسی یا تشنج است.

بیماری های عفونی:

بیماری های نوزاد تازه متولد شده که می تواند خطر فلج مغزی را تا حد زیادی افزایش دهد عبارتند از:

- مننژیت باکتریایی: این عفونت باکتریایی باعث التهاب غشاهای

- اطراف مغز و نخاع می شود.
- آنسفالیت ویروسی: این عفونت ویروسی به طور مشابه باعث ایجاد التهاب در غشاهای اطراف مغز و نخاع می شود.
- زردی شدید یا درمان نشده: زردی به صورت زرد شدن پوست ظاهر می شود. این وضعیت زمانی رخ می دهد که برخی از محصولات جانبی سلول های خونی از جریان خون فیلتر نمی شوند.
- خونریزی در مغز: این حالت معمولاً در اثر سگته مغزی در رحم یا در اوایل دوران نوزادی ایجاد می شود.

عوامل بارداری و زایمان:

عوامل بارداری یا زایمان اضافی مرتبط با افزایش خطر فلج مغزی عبارتند از:

- وزن کم هنگام تولد: نوزادان با وزن کمتر از 5/5 پوند (2.5 کیلوگرم) در معرض خطر بیشتری برای ابتلا به فلج مغزی هستند. این خطر با کاهش وزن هنگام تولد افزایش می یابد.
- چندقلو بودن: خطر ابتلا به فلج مغزی با تعداد نوزادانی که در رحم مشترک هستند افزایش می یابد. این خطر همچنین می تواند با احتمال زایمان زودرس و وزن کم هنگام تولد مرتبط باشد. در صورت مرگ یک یا چند نوزاد ، خطر فلج مغزی بازماندگان افزایش می یابد.
- تولد زودرس: نوزادانی که زودتر از موعد متولد می شوند بیشتر در معرض خطر فلج مغزی هستند.
- عوارض زایمان: مشکلات هنگام زایمان ممکن است خطر فلج مغزی را افزایش دهد.

عوارض

ضعف عضلانی ، اسپاسم عضلانی و مشکلات هماهنگی می تواند منجر به تعدادی از عوارض در دوران کودکی یا بزرگسالی شود ، از جمله:

- انقباض: انقباض عبارت است از کوتاه شدن بافت ماهیچه ای به دلیل سفت شدن شدید ماهیچه ها که می تواند نتیجه اسپاسم باشد. انقباض می تواند رشد استخوان را مهار کرده ، باعث خم شدن استخوان ها شود. و منجر به تغییر شکل مفصل ، دررفتگی شود. این موارد می تواند شامل دررفتگی مفصل ران ، انحنای ستون فقرات (اسکولیوز) و دیگر ناهنجاری های ارتوپدی باشد.

- سوء تغذیه: مشکلات بلع یا تغذیه می تواند برای افراد مبتلا به فلج مغزی، به ویژه نوزادان، دریافت تغذیه کافی را دشوار کند. این می تواند رشد را مختل کرده و استخوان ها را ضعیف کند. برخی از کودکان یا بزرگسالان برای دریافت تغذیه کافی به لوله تغذیه نیاز دارند.
- شرایط بهداشت روانی: افراد مبتلا به فلج مغزی ممکن است شرایط روانی مانند افسردگی داشته باشند. انزوای اجتماعی و چالش های مقابله با معلولیت می تواند به افسردگی کمک کند. مشکلات رفتاری نیز ممکن است رخ دهد.
- بیماری قلبی و ریوی: افراد مبتلا به فلج مغزی ممکن است به بیماری قلبی، بیماری ریوی و اختلالات تنفسی مبتلا شوند. مشکلات بلع می تواند منجر به مشکلات تنفسی مانند ذات الریه شود.
- آرتروز: فشار بر مفاصل یا تراز شدن غیرطبیعی مفاصل از اسپاسم عضلات ممکن است منجر به شروع زودرس این بیماری دردناک تخریب کننده استخوان شود.
- پوکی استخوان: شکستگی های ناشی از تراکم استخوانی پایین می تواند ناشی از عوامل متعددی مانند عدم تحرک، تغذیه نامناسب و استفاده از داروهای ضد صرع باشد.
- سایر عوارض: این موارد می تواند شامل اختلالات خواب، درد مزمن، خرابی پوست، مشکلات روده ای و مسائل مربوط به سلامت دهان و دندان باشد.

جلوگیری

اکثر موارد فلج مغزی قابل پیشگیری نیستند. اما می توانید خطرات را کاهش دهید. اگر باردار هستید یا قصد باردار شدن دارید، می توانید این مراحل را برای حفظ سلامت و به حداقل رساندن عوارض بارداری انجام دهید:

- مطمئن شوید که واکسینه شده اید. واکسیناسیون علیه بیماری هایی مانند: سرخه، ترجیحاً قبل از باردار شدن، ممکن است از عفونی که باعث آسیب مغزی جنین می شود جلوگیری کند.
- هرچه از سلامت بیشتری برای بارداری برخوردار باشید، احتمال ابتلا به عفونت که منجر به فلج مغزی می شود کمتر است.
- به دنبال مراقبت های مستمر در دوران بارداری باشید. مراجعه منظم به پزشک در دوران بارداری راه خوبی برای کاهش خطرات برای شما و نوزاد است. مراجعه منظم به پزشک می تواند از

زایمان زودرس ، وزن کم هنگام تولد و عفونت ها جلوگیری کند.
▪ از مصرف الکل ، تنباکو و مواد مخدر خودداری کنید. این موارد با خطر فلج مغزی مرتبط است.
▪ به ندرت ، فلج مغزی می تواند ناشی از آسیب مغزی باشد که در دوران کودکی رخ می دهد. با قرار دادن صندلی ماشین ، کلاه ، نرده های ایمنی روی تخت و نظارت مناسب از آسیب های سر جلوگیری کنید.

تهیه و ترجمه توسط: خانم مریم طهماسبی. ([آزمایشگاه ژنتیک پزشکی ژنوم اصفهان](#) . PND) .